

З Новим роком та Різдвом Христовим!

РІД НАШ КРАСИЙ, РІД ПРЕКРАСИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

СІЧЕНЬ

Число 1 (121)

КИЇВ 2012

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Сійся,

От і відійшов у минуле ще один рік. Був він неоднозначний як для нашої держави, так і для кожного з нас. Україна відзначила 20-річний ювілей, так і не визначивши остаточний шлях розвитку, тонучи в каламутних хвилях політичних розборок. Так чи інакше вони позначаються і на кожному з нас, як би далеко ми не знаходилися від переподілів влади. Одне стало ще зрозумілішим: не треба кивати на чужі сили, сподіватися на позамежну допомогу – тільки наполеглива праця усіх нас допоможе підняти свій край на світову височину. Тож згадаймо при цьому невмирущий заклик Тараса Шевченка: "Обніміться, брати мої!"

У межах нашого славного земляцтва ми робили це повсякчас, тому й не соромно згадати кожен проминулий день. Велася активна організаційна робота в районних відділеннях. В літопис земляцьких справ заведені десятки офіційних поїздок на малу батьківщину для участі в різних традиційних святах, причому, на них земляки їхали не з порожніми руками, пам'ятаючи про статутну вимогу – допомагати будь-яким чином Сіверщині. А фактів благодійництва стільки, що не соромно перед усім світом. Видавалися нові книги, авторами яких стали члени нашого громадського об'єднання. Висаджували нові дерева, відроджували сільські церкви, вшановувалися знамениті земляки, обласшовувалися сиротинці. Живий зв'язок із рідною стороною

родися!

не обривався ні на день, а це вже запоручка надійного майбутнього. На ділі здійснювалося прадавнє правило: "найвища влада – це громада". Ним і керувалося наше земляцтво, не здаючи позиції лідерства серед інших столичних земляцтв, об'єднаних в асоціацію.

Впродовж року були у нас відчутні гіркі втрати, особливо поміж ветеранів. На жаль, послабився притік до земляцтва молоді, а вона ж має колись покласти проблеми патріотичного виховання на свої дужі плечі. Можливо, потребує більшого оживлення сфера співробітництва

столичного гурту й обласної влади, як записано це в нашій традиційній угоді. Хоча, як правило, наші районні відділення здебільшого працюють у тісному контакті з владою своїх районів. І спільні акції, як правило, носять виразний державницький характер, допомагають переборювати різні проблеми росту. Отже, можемо з певністю

стверджувати, що рік минулий не промайнув всує, що маємо право підняти за нього келих вина в Новорічну ніч.

А на Різдво зібратися знову й під церковний передзвін подякувати Богові за милість, людяям же за доброзичливість й доброту, побажати всім сущим здоров'я, щасливого майбутнього та добробуту. А після того братися знову за важку працю для подальшої розбудови нашої славної України.

З Новим роком усіх, з Різдвом Христовим!

Рада Товариства
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві.

З Довженкових криниць

Історія її життя не схожа на розповідь про бідну Попелюшку, яка зовсім не випадково у належний час зустріла й причарувала свого принца. А він уже потім нагородив її і почестями, й славою. Ні, ця жінка, ім'я якої добре відоме не тільки в Україні, а й далеко за її межами, створила сама себе і безмежний світ своєї зеленої планети.

⇒ 7

ДО ВІДОМА ЗЕМЛЯКІВ!

Запрошуємо на традиційні загальні збори земляцтва, які відбудуться 10 лютого 2012 року в приміщенні Міжнародного виставкового центру (Київ, Броварський проспект, 15). Початок реєстрації о 17 год. Початок зборів о 18 год. Будемо раді бачити вас із родинами.

Наш час ніхто вже не повторить – чи ти плазуєш, чи з крильми.

Л.Г.

У СІЧНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

УЛЯНИЧ-ОСТРОВСЬКА Олександра Іванівна – 85-ліття. Народилася 15 січня 1927 року в селі Озеряни Варвинського району. Працювала інспектором шкіл профтехосвіти Шевченківського району. Нині – на пенсії.

Учасник бойових дій, інвалід Великої Вітчизняної війни. Нагороджена багатьма відзнаками. Відмінник народної освіти УРСР.

БОЙКО Ганна Федорівна – 80-ліття. Народилася 15 січня 1932 року в селі Конятин Сосницького району. Доцент кафедри менеджменту Національного транспортного університету.

Кандидат економічних наук. Учасник Великої Вітчизняної війни. Ветеран праці. Почесний автотранспортник України.

ШИРОКОВ Василь Іванович – 80-ліття. Народився 21 січня 1932 року в селі Стара Басань Бобрівського району. 28 років пропрацював машиністом електропотягу. Нині – на пенсії.

МАЛЕВ Василь Назарович – 75-річчя. Народився 4 січня 1937 року в селі Хворостівці Новгород-Сіверського району. Працівник водоканалу.

МОРДАНЬ Володимир Григорович – 75-річчя. Народився 15 січня 1937 року в с. Новосельське Лебединського району Сумської області (навчався в Ніжині). Працював редактором у видавництвах, начальником відділу Держкомітету з питань науки і техніки. Нині – на пенсії.

Поет, автор багатьох книг. Лауреат літературної премії ім. О.Олеса. Член Національної спілки письменників України. Відмінник праці.

УСТИМЕНКО Василь Садокимович – 75-річчя. Народився 18 січня 1937 року в селі Жуляя Корюківського району. Організатор фельд'єгерської служби та служби дипломатичних кур'єрів України. Очолював службу віце-прем'єр-міністра України з питань безпеки і надзвичайних ситуацій та службу в.о. Прем'єр-міністра України. Працював керівником апарату Національного бюро розслідувань, керівником служби міністра МНС, першим заступником голови громадської ради МНС України.

Учасник Великої Вітчизняної війни, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС II категорії. Державний службовець 2-го рангу, генерал-майор внутрішньої служби у відставці. Лауреат премій М.Кожубинського та ім. Д.Яворницького. Член редакційної колегії календарів-щорічників за 2000–2003 рр. та газети «Отчий поріг».

З 1999 р. – член Ради товариства, керівник Корюківського регіонального земляцького відділення.

Нагороджений орденами «За заслуги» III ст., Б.Хмельницького III ст., медалями, Почесною Грамотою Президії ВР УРСР, Почесною Грамотою ВР України.

ТИЩЕНКО Віктор Петрович – 75-річчя. Народився 24 січня 1937 року в селі Мацівка Прилуцького району. У 1991 році був одним із організаторів Центру (згодом Палацу мистецтв) «Український дім» і понад 10 років працював тут заступником директора. З 2004 року помічник-консультант народного депутата України.

Кандидат філософських наук. Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради України.

ОЛЕШКО Лариса Данилівна – 70-річчя. Народилася 1 січня 1942 року в селі Нова Басань Бобрівського району. Доцент кафедри фізичного виховання і здоров'я Київського Національного лінгвістичного університету.

Кандидат медичних наук. Академік Міжнародної академії безпеки життєдіяльності. Відмінник охорони здоров'я.

ОБУШНИЙ Микола Іванович – 70-річчя. Народився 2 січня 1942 року в селі Ядуйти Борзнянського району. Професор кафедри політології філософського університету, директор центру українознавства Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Доктор політичних наук. Академік вищої школи України. Член експертної Ради ВАК України, член експертної ради з гуманітарних та соціальних наук ДАК при МОНМС України, член навчально-методичної комісії МОНМС України з політології. Учасник бойових дій.

ПІВЕНЬ Володимир Ігнатович – 70-річчя. Народився 2 січня 1942 року в місті Бобрівця. Працює доцентом кафедри інфекційних хвороб Київського медуніверситету ім.О.О. Богомольця.

Кандидат медичних наук, доцент. Учасник бойових дій.

ТКАЧ Микола Михайлович – 70-річчя. Народився 4 січня 1942 року в селі Ленівка (Сахнівка) Менського району. Працює професором кафедри культурології Київського Національного університету культури і мистецтв. Автор багатьох поетичних книжок.

Кандидат історичних наук, лауреат літературних премій «Благовіст», М.М.Кожубинського. Член Національної спілки письменників України.

Керівник Менського регіонального відділення товариства «Чернігівське земляцтво».

СПОДНИКАЙЛО Михайло Васильович – 70-річчя. Народився 4 січня 1942 року в селі Забарівка Корюківського району. Пенсіонер.

ЗЕМНА Наталя Петрівна – 70-річчя. Народилася 5 січня 1942 року в селі Крехаїв Козелецького району. Народний лікар України.

Лауреат премій «Дружба», ім. акад. Вернадського, ім. Євпраксії, літературної премії ім. Івана Кошелівця. Академік Укроекологічної академії. Її ім'я названа планета.

Почесний член Ради товариства «Чернігівське земляцтво». Одна з організаторів товариства «Чернігівське земляцтво» в м. Києві.

КАЛЕНІЧЕНКО Леонід Іванович – 70-річчя. Народився 10 січня 1942 року в місті Прилуки. Був ректором Українського державного інституту управління і економіки водних ресурсів. Нині – радник ректора вузу.

Кандидат економічних наук, професор. Віце-президент Інженерної академії України, академік Міжнародної інженерної академії, головний редактор журналу «Водне господарство України». Заслужений працівник освіти України. Учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС I категорії.

РУДЕНКО Андрій Андрійович – 70-річчя. Народився 10 січня 1942 року в селі Івантівка Саратовської області Російської Федерації (дитинство та юність пройшли в Бобрівці). Працював генеральним директором об'єднання «Укragро-легконструкція», головою правління ВАТ «Теплицьтехомтаж».

ЛЕБЕДЕВ Віталій Михайлович – 70-річчя. Народився 19 січня 1942 року в Казахстані (батьки родом з с.мт. Добрянка Ріпкинського району). Працював на Укр-раїнському радіо та телебаченні. Нині – на пенсії.

РУДЕНКО Василь Степанович – 70-річчя. Народився 23 січня 1942 року в Носівці. Пенсіонер. Полковник у відставці.

КУЛІНСЬКИЙ Микола Йосипович – 65-річчя. Народився 2 січня 1947 року в селі Косівка Київської області. Начальник управління Служби безпеки України. Генерал-майор.

ЖУРА В'ячеслав Федорович – 65-річчя. Народився 6 січня 1947 року в селі Грем'яч Новгород-Сіверського району. Працював приватним адвокатом. Нині пенсіонер МВС України. Член Спілки юристів України.

ПІНЧУК Тетяна Миколаївна – 65-річчя. Народилася 14 січня 1947 року в с.мт. Новий Биків Бобрівського району. Працює архіваріусом ТОВ «ОМОКС».

СУПРУН Віктор Кузьмич – 65-річчя. Народився 15 січня 1947 року в селі Держанівка Носівського району. Голова Центрального комітету профспілки геології, геодезії та картографії.

ГУРИНЕНКО Микола Тимофійович – 65-річчя. Народився 18 січня 1947 року в селі Окунінці Козелецького району. Працював в органах КДБ, СБУ, був радником у Демократичній Республіці Афганістан та радником Київського міського голови. Нині – на пенсії.

Генерал-майор СБУ. Нагороджений орденами Червона зірка, «Богдана Хмельницького», «За заслуги» II ступеня, «Слави Республіки Афганістан».

БРАГИНЕЦЬ Олександр Федотович – 65-річчя. Народився 24 січня 1947 року в селі Мутівці Ріпкинського району. Тривалий час працював за кордоном, виконуючи завдання зовнішньополітичного відомства СРСР. Нині старший викладач німецької мови факультету міжнародної економіки і менеджменту Київського Національного економічного університету ім. Вади́ма Гетьмана.

АРТЕМЕНКО Валентина Іванівна – 65-річчя. Народилася 31 січня 1947 року в селі Седнів Чернігівського району. Працювала водієм трамвая. Нині – на пенсії.

КУЛИКОВА Світлана Гаврилівна – 60-річчя. Народилася 3 січня 1952 року в селі Заудайка Ічнянського району. Працювала начальником господарського відділу управління справами Київської міської держадміністрації. Нині – на пенсії.

ОЛЬГОВСЬКИЙ Сергій Якович – 60-річчя. Народився 5 січня 1952 року в Чернігові. Професор, завідувач кафедри історії України і музеєзнавства Київського Національного університету культури і мистецтв. Кандидат історичних наук.

ТИМОХІН Олександр Андрійович – 60-річчя. Народився 5 січня 1952 року в місті Москва (батьки та дружина з Чернігівщини). Заступник командира льотного загону ЗАК «ВОПОРБ».

ЮРЧЕНКО Володимир Васильович – 60-річчя. Народився 5 січня 1952 року в селі Карпилівка Козелецького району. Працював заступником начальника Управління стратегії розвитку інформаційних ресурсів та технологій Секретаріату Кабінету Міністрів України. Нині – на пенсії.

ДЕМЧЕНКО Микола Павлович – 60-річчя. Народився 6 січня 1952 року в с.мт. Талапаївка. Головний лікар НДІ ендокринології.

СИПЛИВИЙ Анатолій Маркович – 60-річчя. Народився 6 січня 1952 року в селі Тростянка Борзнянського району. Лікар поліклініки медичного управління Держспецв'язку України. Кандидат медичних наук. Лікар вищої категорії. Полковник медичної служби запасу.

ФЕДІРКО Олександр Леонідович – 60-річчя. Народився 6 січня 1952 року в селі Комарівка Борзнянського району. Був заступником директора департаменту кадрової політики та організаційно-документального забезпечення Міністерства палива та енергетики України. Нині – голова ЦК профспілки працівників системи державного матеріального резерву України.

ЛЕВОШКО Василь Іванович – 60-річчя. Народився 12 січня 1952 року в селі Пушкарі Козелецького району. Працює директором ПП «САН». Полковник міліції у відставці.

СЛІПЦЕВ Іван Васильович – 60-річчя. Народився 12 січня 1952 року в селі Крутинчопле Ічнянського району. Працював генеральним директором Ліги страхових організацій, відповідальним секретарем з питань страхування Кабінету Міністрів України, заступником начальника управління Мінікобезпеки. Нині – на пенсії.

Учасник перших установчих зборів товариства «Чернігівське земляцтво» в м. Києві у березні 1996 р.

ФЕДОРЕНКО Василь Васильович – 60-річчя. Народився 12 січня 1952 року в селі Остапівка Варвинського району. Прокурор Києво-Святошинського району.

Старший радник юстиції. Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС, II категорія. Почесний працівник прокуратури України.

ДАНЬКЕВИЧ Іван Петрович – 60-річчя. Народився 16 січня 1952 року в селі Петрівка Бобрівського району. Очолював Дарницький райвиконком, Харківську райраду, виконком Київміськради. Працював першим заступником голови Київської міської держадміністрації, міністром транспорту України, радником голови АБ «Брокбізнесбанк», радником президента «Укрзовніштур», заступником голови з питань житлово-комунального господарства, начальником головного управління транспорту, начальником головного управління з питань взаємодії з засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю Київської міськдержадміністрації. Нині – заступник голови Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів.

Обирався двічі депутатом Київської міськради. Заслужений працівник транспорту України. Державний службовець I-го рангу.

Нагороджений орденами «За заслуги» II та III ступенів.

ЯСЬКО Анатолій Григорович – 60-річчя. Народився 25 січня 1952 року в селі Фастівці Бахмацького району. Голова правління ВАТ «Продовольча компанія «Ясен».

ДЕДИЦЬКА Іванна Володимирівна – 55-річчя. Народилася 3 січня 1957 року в Тернопільській області (мати з села Кобижчі Бобрівського району). Працює санітаркою приватної українсько-швейцарської клініки «21 століття».

НАВРОЦЬКА Наталя Василівна – 55-річчя. Народилася 15 січня 1957 року в Києві (батько з села Браниця Бобрівського району). Працювала економістом в НАН України. Нині на творчій роботі. Автор жіночої прози ряду журналів та газет.

СТЕПАНШО Наталя Сергіївна – 55-річчя. Народилася 23 січня 1957 року в Києві (рідні із села Рудня Корюківського району). Головний інженер ТОВ компанії «Укренергоіндустрія».

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'яучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Прилучани звітують

У приміщенні Міжнародного виставкового центру відбулися загальні збори Прилуцького (Срібнянського, Талалаївського) відділення Чернігівського земляцтва. Ця традиційна зустріч проходить кожного року і збирає небайдужих прилучан, срібнянців, талалаївців, що мешкають зараз у Києві, але не втратили зв'язок з малою Батьківщиною і роблять дуже багато добрих справ, щоб підтримати своїх земляків.

На збори завітали й почесні гості – Прилуцький міський голова Ю.В.Беркут, секретар міськради О.М.Правосуд, заступник міського голови Г.В.Місан, Т.М.Клименко, Л.М.Беркут – управління освіти, В.В.Папазов – радник міського голови, а також голова Срібнянської райдержадміністрації О. Д.Власенко, головний лікар ЦРБ М.П.Віденко, селищний голова смт Срібне О.П.Куделя.

Від Ради товариства були присутні перший заступник голови, виконавчий директор Ради товариства Т.А.Літошко та заступник голови Ради товариства В.В.Пушкар'юв.

Після теплих привітань і неформального спілкування в затишній атмосфері конференц-залу Міжнародного виставкового центру, учасники зборів заслухали звіт голови Прилуцького (Срібнянського, Талалаївського) відділення Павла Кривоноса про проведену роботу за минулий 2011 рік. Звітувати, як і завжди, було про що...

За звітний період значну роботу виконали члени нашого осередку.

Борис Харитонов в цьому році провів творчі зустрічі з земляками с. Линовиця Прилуцького району, с. Срібне, міста Ніжина, с. Плиски Борзнянського р-ну Микола Поета разом з Борисом Харитоновим, Дмитром Волохом, Анатолієм Денисенком організували та здійснили поїздки з культурною програмою на Срібнянщину, а також узяли участь у формуванні бібліотеки для району, підготовці і проведенні вечора випускників, осіннього ярмарку в с. Срібному.

Велика делегація земляків брала участь у святкових заходах при відкритті пам'ятника Святому Іоасафу.

Земляки відділення вийшли з ініціативою надати допомогу у створенні виноградника в Густині з перспективою виготовлення церковного вина «Густинська долина». Для виконання задуманого за дорученням П. Кривоноса, М. Гордієнка, О. Білича в м. Одеса було закуплено 200 саджанців винограду та завезено до монастиря. Микола Халимоненко підготував літературу з правилами посадки і дав монашкам практичні настанови в посадці саджанців. А Валентина Гордієнко на виставці вина, що проходила в Києві, збрала матеріали по переробці винограду та передала до монастиря.

Земляки з с. Линовиця О. Білич, В. Омельченко, брати Сергій та Роман Назарко за участю Б.Харитонова 9 травня на день Перемоги в с. Линовиця організували справжнє святкове дійство: футбольний матч між селищною командою і командою Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв (Київ), рахунок матчу – перемогла дружба. Потім відбувся концерт за участю заслуженого артиста Бориса Харитонова та самодіяльного хору Генеральної дирекції.

Продовжувалась робота по проекту «діти», в якому беруть активну участь земляки відділення. Микола Халимоненко зі своєю командою редакції дитячого журналу «Яблунька» та за допомогою голови відділення Павла Кривоноса організували поїздку Київського лялькового театру до м. Прилуки. Артисти на сцені Будинку культури в Прилуках для дітей з малозабезпечених сімей міста і району дали два спектаклі: «Лісова пісня» та «Золотий ключик». Для шкіл та бібліотек району була організована передплата на дитячий журнал «Яблунька».

Євгенія Макаренко зі своєю молодю командою з університету Міжнародних відносин опікується дитячим будинком «Надія». Йому було надано суттєву допомогу: масажні столи, стільці для дітей, комп'ютер, коляски, солодощі та 8 тис. гривень допомоги.

Продовжуючи дитячу тематику, хочеться повідомити, що відділення взяло активну участь у загальноземляцькому дитячому конкурсі «Поетичні струмочки сіверського краю». Виділено кошти для нагородження переможців конкурсу прилучан: Власенко Богдан – 1 місце (1000 грн.), Петренко Діана – 3 місце (500 грн.).

Протягом цього року, згідно затвердженого плану, значна робота проведена з підготовки до відкриття Шевченківської світлиці в місті Прилуки. Більш детально про це розповів ініціатор ідеї та виконавець Борис Войцехівський.

Потім виступали Прилуцький міський голова Ю.В.Беркут і голова Срібнянської райдержадміністрації О.Д.Власенко Розповідали про стан справ на малій батьківщині, поділилися планами на майбутнє, наголосили, що тільки в тісній співпраці осередку з владою на місцях, ми досягнемо спіль-

ної мети, а саме процвітання, добробуту і покращення стану справ на нашій малій Батьківщині. Прилуцька міська Рада нагородила активістів нашого осередку пам'ятними відзнаками.

Алла ПОПЛАВСЬКА

Десяті роковини

У грудні нашій газеті виповнилося 10 років. З нагоди ювілею в Міжнародному виставковому центрі відбулося урочисте відзначення. На свято були запрошені відомі земляки, гості з Чернігівщини, представники інших земляцтв, журналісти, друзі газети. У залі витала дружня атмосфера, колоритності якій додавала красива мелодія у виконанні родинного дуету Головачів "Благодать натхнення".

Урочисте зібрання відкрив голова Ради земляцтва Віктор Ткаченко, який всіх привітав зі святом і запросив до президії голову Київської журналістської організації Михайла Сороку, начальника Головного управління культури, туризму і охорони культурної спадщини Чернігівської обласної держадміністрації, заслуженого діяча мистецтв України Сергія Мойсеєнка, виконуючого обов'язки голови управління преси та інформації Чернігівської облдержадміністрації Дмитра Никоненка, українського поета, головного редактора "Отчого порогу" Леоніда Горлача, генерального директора Національного заповідника "Чернігів стародавній" Андрія Курданова, видавця газети Миколу Халимоненка. Далі він сказав:

“Отчого порогу”

– Рівно 10 років тому осінньої пори, але в сувору морозну погоду був зареєстрований наш земляцький часопис. Про його назву ми довго думали і врешті-решт назвали "Отчий поріг". Отчий поріг – це і перші кроки, і те, до чого повертаємося в пройдешніх роках, а для нас, гурту сіверян, отчий поріг є малою батьківщиною, яка уособлює в собі все те найдорожче, що є в кожній людині. Нашу газету, як і будь-яку, творять люди. Штатних працівників нашого "Отчого порогу" зовсім небагато, аж три

чоловіка. І ясно, що цим трьом патріотам своєї справи було б не просто створити такий часопис, що маємо нині, якби у нас не було багато талановитих позаштатних дописувачів. За 10 років газета мала кілька форматів. Нинішній формат газета має три роки, він такий, про який ми думали і до якого йшли. Серед 26 земляцтв України в Києві газета "Отчий поріг" є єдиним друкованим органом. Були окремі спроби інших земляцтв започаткувати щось подібне, але на сьогоднішній день ця газета єдина. До тих пір, поки ми будемо інформувати світ про наші досягнення, роботу нашого земляцтва, наших людей, нас будуть знати і пам'ятати. Ми започаткували у нашій газеті рубрику «Штрихи до портрета». Якби ми видали ці матеріали окремою книгою, то це була б товстезна і дуже вагома книжка про історію, розквіт і тяжкі моменти нашого рідного краю. Газета друкує багато краєзнавчих досліджень і послідовно розповідає про те, що відбувається на Чернігівщині. Вона розповсюджується серед земляків, на малій батьківщині і по всій Україні. Думаю, що ми творимо з вами велику справу і пропоную пооплодувати тим людям, які творять цю прекрасну газету.

Далі Віктор Ткаченко зачитав вітання від голови Київської міськдержадміністрації **Олександра Попова** і повідомив, що КМДА нагородила Почесною грамотою колектив редакції газети "Отчий поріг". Далі він зачитав Урядову телеграму-вітання від голови Чернігівської облради **Анатолія Мельника**.

Потім слово мав голова Київської міської організації НСЖУ **Михайло Сорока**.

– Мені дуже приємно бути у вашій чернігівській родині, де маю дуже багато друзів. Хочу сказати, що у духовному житті нашої столиці є такий феномен, як Чернігівське земляцтво, яке мудро і талановито очолює Віктор Ткаченко. Це справді феномен єднання, не хutorянського, а на загальноукраїнських основах і цінностях, який є зразком і прикладом для всіх інших земляцтв. Хочу ще сказати, що є інший феномен, феномен газети "Отчий поріг", яка вже існує 10 років. Скільки газет за цей час зійшло з дистанції, а ця газета є унікальною і не тільки тому, що її творить маленький колектив на своєму ентузіазмі. Отчий поріг – це повернення

до найсвітлішого, що у нас є, до порогу, з якого ми вийшли у великий світ. Це повернення і до чернігівсько-сіверської святої землі.

Сергій Мойсеєнко мовив:

– Надзвичайно приємно, що в місті Києві є такий рідний чернігівський осередок, куди можна завжди прийти. Говорячи про 10-річчя газети "Отчий поріг", хочу сказати, що кожну справу роблять люди. Саме ви, Вікторе Вікторовичу, як шеф-редактор, організували цю газету, яка є достойною і надійною, а газета б не відбулася, якби не головний редактор Леонід Никифорович. В цей святковий день хотів би виконати доручення голови Чернігівської облдержадміністрації Володимира Хоменка та його заступника Віктора Тканка і передати вам найщиріші вітання з нагоди ювілею.

Далі слово було надано **Дмитру Никоненку**.

– Дорогі земляки дуже приємно бути на зібранні, присвяченому гарній і молодій даті, 10-літтю "Отчого порогу". Сам заголовок стелиться до ніг, аби ми твердо стали на стежину, щоб повертались всі на отчий поріг і цінували завжди людину. Дозвольте передати найкраще вітання від журналістської братії Чернігівщини та Управління у справах преси та інформації обласної державної адміністрації.

До слова було запрошено одного із засновників Чернігівського земляцтва **Володимира Желібуба**, який у своєму виступі зазначив наступне:

– Високоповажні дорогі друзі! Маю високу честь і глибоку душевну радість привітати всіх нас з цією знаковою подією у житті нашого земляцтва. Своє ставлення до "Отчого порогу" я старався висловити на його сторінках у привітальній публікації ювілейного номера. Я люблю цю газету, яка стала для мене рідною і кличе туди, звідки ми вийшли, не дозволяє забувати про наш рідний отчий край і поєднує тих, хто там живе і тих, хто тут. Саме дякуючи "Отчому порогу" я не втрачаю зв'язки із рідним краєм, із своїми друзями. Я дуже вдячний невеликому колективу редакції Леоніду Горлачу, Валентину Авдеєнку, Леоніду Русичу. Також велике спасибі шеф-редактору Віктору Ткаченку, який стоїть за вашими плечима.

Після цього виступу до слова було запрошено **Андрія Курданова**.

– Хочу привітати вельмишановне товариство із цим чудовим святом і сказати, що я разом із представниками Чернігівщини Сергієм Мойсеєнком та Юрієм Русановим входимо до складу обласної організації Національної спілки краєзнавців. І, звичайно, що "Отчий поріг" у цьому плані нами розглядається як дуже суттєва для нас, краєзнавців, трибуна.

З вітальним словом виступили заступник начальника Управління преси та інформації Київської міськдержадміністрації **Ганна Матікова-Бубнова**, директор квартири-музею Павла Тичини в Києві **Тетяна Сосновська**, голова Козелецького відділення Чернігівського земляцтва **Володимир Саченко**, керівник Ріпкинського відділення земляцтва **Володимир Коваленко**, журналіст **Віталій Матяш**, видавець газети **Микола Халимоненко**, головний редактор газети **Леонід Горlach**.

Після цього **Віктор Ткаченко** підвів підсумки і запропонував ще раз привітати редакцію, колегию, дописувачів, читачів газети, всіх чернігівців і гостей з круглою датою.

Не за горами ще пролетить 10 років і земляцтво буде святкувати наступний ювілей. Хай тобі щастить, рідний "Отчий поріг".

Леонід РУСИЧ
Фото автора

Відбулося підсумкове зібрання Коропського відділення, дух якого дозволив вкотре зробити висновок, що воно є одним з кращих у земляцтві.

Упродовж року зусилля відділення спрямовувались на подальше зміцнення організаційної та духовної єдності земляків, поглиблення контактів з рідним краєм, проведення конкретних заходів благодійного та культурно-просвітницького характеру як для мешканців Коропщини, так і для земляків-киян.

Продовжувалася традиційна практика проведення семінарів – консультацій для сільських голів і керівників сільгосп підприємств за участю столичних фахівців тощо. Спільно з освітянами району велика увага надавалася обдарованим випускникам.

Завдячуючи Володимирі Жижкуну, багатьом коропчанам вдалося працевлаштуватися в столиці. Від нього рідна школа отримала в подарунок спортінвентар, а село Оболоня – сорок вуличних ліхтарів і необхідну кількість пиломатеріалів.

Брати Ковтуни – Сергій і Віктор підготували візит делегації з Коропщини до Харкова, де допомогли налагодити ділові стосунки з керівниками підприємств та організації міста.

Спільно з однодумцями Анатолію Карацюбі вдалося реалізувати проект у Понорниці, де відкрито пункт гарячого харчування на 25 осіб для соціально незахищених людей похилого віку.

Також надана соціальна допомога мешканцям району, в т.ч. дітям війни. Найбільш активно в цьому напрямку працювали Анатолій Карацюба, Володимир Жижкун, Сергій Ковтун.

На зібранні було прийнято рішення про продовження повноважень голови відділення Анатолія Карацюби та його заступників Петра Васюка, Сергія Ковтуна. Заступником також обрано Володимира Жижкуна.

Багато нових задумів на майбутній рік стали темою тривалого обговорення.

Олексій ОРЕХОВИЧ

Від редакції. Відповідні зібрання відбулися й у інших первинних земляцьких об'єднаннях.

Поведіть дитину у ляльковий театр

Якщо ви ще не ходили з своїм малюком в ляльковий театр, то зробіть це якомога скоріше. Організуйте для нього, до речі, й для себе, незабутнє свято! В моїй сім'ї зараз немає маленької людини, яка б повела за руку своїх діда й бабусю в чарівний дім, де добро обов'язково перемагає зло. Але ось уже п'ять років в Київському ляльковому театрі я спостерігаю за дитячими личками, їхніми сонячними усмішками, коли злонаміри Карабаса-Барабаса і підступних Кота й Лисиці долає чесний, безпосередній і наївний Буратіно.

Батьки дуже радіють, що їхній синочок чи донечка ладні разом із добрими героями казки-вистави боротися з тими силами, які кривдять безпомічних, правдивих, знедолених живих істот, хай це буде маленький Буратіно чи татусь Карло, принахильний сірий зайчик чи білосніжна голубка.

Дитина-глядач зі свого місця в залі голосно підказує своєму улюбленому герою, куди сховався зловмисник, бо ващій дитині дуже хочеться, щоб правда перемогла.

Не баріться повести до лялькового театру свою дитину, щоб розділити з нею свою батьківську радість.

Прилуцьке відділення Чернігівського земляцтва в Києві ось уже п'ятий рік через членів земляцтва, щомісячник "Дім, сад, город" і дитячий журнал "Яблунька" організовує приїзд дітей з найбільш неза-

хищених сімей до Києва, щоб вони відвідали ляльковий театр. А восени цього року директор лялькового театру М.І. Петренко

відгукнувся на побажання Прилуцького відділення Чернігівського земляцтва здійснити вистави безпосередньо в Прилуцькому Міському театрі. Понад двадцять артистів брали участь у виставах для малят "Золотий ключик" і учнів старших класів "Лісова пісня". Зал театру оплесками подякував артистам за відмінну роботу.

До речі, земляки-прилучани організували переїзд артистів до Прилук у комфортабельному автобусі, а акторам подякували за обіднім столом. Прилуцький міський голова надіслав телеграму-подяку землякам за цю благодійну акцію.

Микола ХАЛИМОНЕНКО,
заслужений журналіст України

Голові Прилуцького відділення Чернігівського земляцтва в м. Києві П. О. Кривоносу

Шановний Павле Олександровичу!

Прилуцька міська рада висловлює Вам подяку за проведення благодійних літературно-музичних композицій в міському Будинку культури.

За Вашого сприяння педагогічні працівники, учні загальноосвітніх навчальних закладів міста та передусім діти соціально незахищених категорій мали ще одну нагоду зануритися в чарівний світ мистецтва, познайомитися з перлинами театральної майстерності.

Естетичне виховання мистецтвом – важливий фактор суспільного життя і необхідна умова розвитку творчого потенціалу людини. Це особли-

вий засіб цілеспрямованого формування духовно багатой, всебічно розвиненої особистості, здатної перетворювати соціальну дійсність, творити красу, гармонію в матеріальній сфері і людських почуттях. Переглянувши вистави, діти отримали велике задоволення від майстерної гри акторів, оригінального задуму режисера, позитивні емоції та піднесений настрій. Сподіваємося на подальшу співпрацю у моральному вихованні нового покоління молоді нашого міста, справжніх патріотів України.

З повагою
міський голова
Ю. В. Беркут

Напевне, природа все-таки помічає людей, закоханих у неї, і вдячно нагороджує їх енергією, великою духовною силою, талантом.

З Довженкових криниць

←1

Золотоволоса вродлива дівчинка на ім'я Наталочка народилася перед Різдом тривожного 1942 року в чернігівському селі Крехаїв, що лежить в обіймах Десни і Любеча. Раніше це село мало хто знав, а віднині воно, оспіване у віршах і піснях знаменитої землячки, відоме багатьом.

*...До недужої матері кличе душа –
У зимовий Крехаїв, що ген за снігами.*

Ці поетичні рядки написала Наталя Земна, академік, народна цілителька, перший лауреат премії імені Євфраксії, відома поетеса і громадський діяч. У нелегкій долі Наталі Петрівни поєдналися магія слова і дії. У цій гармонійній єдності сформувалася яскрава особистість, людина високих моральних і духовних якостей, яка все своє життя сповідує любов.

Наталя Петрівна входила в наш дім бажаною гостею, не тільки виступаючи по радіо в популярній передачі «Зелена планета». Її добрі поради цілительки, чарівна усмішка і привітність, що органічно властиві їй як людині, знайомі й любителям голубого екрана. Це був не просто імідж. Тож не випадково, що вона стала популярною в народі не менше, ніж телезірка. Наталію Петрівну запрошували на масові благодійні заходи, різноманітні презентації й фотозйомки, друкували на перших сторінках газет і журналів.

Вона й нині не цурається нужденних, багатьом допомагає не тільки порадой та ліками, а й коштами, особливо дитячим закладам. Серце цієї жінки завжди відчуває чуже горе. Вона уміє розрадити, підтримати у тяжку хвилину, наснажити своєю потужною енергією.

Та не все в її житті було оповите ореолом слави. Згадується, як одного разу газети сповістили, що Наталію Петрівну тяжко побили два молодики, хоча поруч з нею завжди була, на її думку, близька й надійна людина. Друзям, які поспішили провідати потерпілу в лікарні, про свої підозри й мотиви нападу не сказала жодного слова. Можливо, саме тоді, в лікарняній палаті, народились оці рядки:

*І знов тривога наді мною,
Болить роз'ятрена душа,
Так де ж, скажіть у цім двобої
Людської підлості межа?*

Для Наталі Петрівни настали нелегкі часи у непростім двобої за незалежність, за особисте «Я» в народній медицині довелося пережити і злісні плітки, і матеріальну скруту, і зраду друзів, яких раніше у неї було дуже багато. Але ті, хто залишився поруч, ще раз пересвідчилися, що Господь

наділив Наталію Петрівну не тільки талантом, вродою, а й твердим характером. Вона зрозуміла, що в безмежному світі любові та ненависті для неї почався новий відлік часу.

Зустрічаючись із людьми, лікуючи їх, Наталя Земна водночас лікувала і себе. Не маючи змоги допомагати людям у Києві, вона поїхала у найвіддаленіші села, де багато хворих людей чекало її допомоги. Бо ж ліки нині он які дорогі, а природа кожною зеленою рослиною лікує. Тільки треба знати секрети її життєдайної сили.

Під час однієї з поїздок сталася автомобільна аварія. Наталя Петрівна дивом лишилася живою. Видужала, благала Бога допомогти їй не втратити віру в добро, якимось по-особливому відчула глибину біблійної заповіді: «Шукайте Господа, поки можна знайти його». А ще часто згадувала Шевченкові слова: «Діла добрих оновляться, діла злих загинуть». Остаточно одужавши, вона розпочала відновлення аптек народних ліків. Для кожної людини в неї є не тільки ліки, а й лагідне слово, котре вселяє віру й надію на одужання. Недарма одна жінка з Волині написала: «Мене лікує навіть Ваш голос. Я Вас ніколи не бачила, але упевнена – Ви дуже красива, душевно добра і мудра людина, осяяна Божим світлом...»

Про вміння Наталі Земної творити добро написано чимало. То який же він, світ Наталі Петрівни, жінки, ім'ям якої назвали одну з малих планет? На мій погляд, відповідь на це запитання у Зеленій неділі – святі природи, яке благословило її на земні страждання і радощі. Це гармонія душі й природи: для неї у кожній квітці не тільки ліки, а й пісня, а в пісні – квітка. Це магія цілющого зілля і цілющого слова, щоденна праця для людей. Навіть для тих, хто її зраджував.

Пам'ятаю першу зустріч з поетичним словом Наталі Петрівни, коли мені до рук потрапила тоненька книжечка «Ранок на Десні». Потім були інші книги цієї поетеси в кольорових обкладинках з передмовами відомих українських поетів. Але найбільш щирою, глибоко сповідальною, на мій погляд, була книга «Дзвони душі». У ній щось таке, що непомітно торкається душі читача, змушує перейматися неспокоєм і думками авторки.

Пекуча тривога за долю української мови, за дітей із знедолених сімей не дає спокою Наталі Земній, тому вона завжди у творчому пошуку, завжди серед людей, там, де потрібна їй допомога. Саме цим і дорога всій Україні, нашій славній Сіверщині чудова ювілярка.

З роси і води Вам, дорога Наталі Петрівно!

Петро МЕДВІДЬ

Славний син Сіверського краю

У кожної людини настає той час, коли вона починає підсумовувати пережите. Найчастіше це пов'язано з ювілейними датами, які одна за одною відходять якомсь непомітно... Ще зовсім недавно була якась півсотня років. І раптом 75! Як ось у Василя Устименка – славного сина Сіверського краю. Та ювілейна дата не застала Василя Євдокимовича зненацька, він не відчув якогось раптового перебігу часу, бо ще повен життєвих сил, творчих планів на майбутнє, не відсирів ще порох у козацькій порохівниці.

З встановленням у доленосному 1991 році української незалежності з власної ініціативи створює в Україні фельд'єгерську службу та службу дипломатичних кур'єрів і за дорученням української влади їх очолює. Перші дипло-

матично-кур'єрські маршрути до країн Європи і Америки доручається здійснити саме Василю Устименку разом з Володимиром Сидарковим.

За створення таких необхідних структурних підрозділів державного управління в Україні, їхній активний розвиток Указом Президента України Л.М.Кравчука полковнику Василю Устименку було присвоєно чергове генеральське звання. Буденний час збігає невинно. У віці п'ятдесят сім років Василь Євдокимович виходить на пенсію. Та відпочивати не довелось. Вже наступного року був запрошений на державну службу до Урядового секретаріату, де знадобився його значний досвід організатора, відповідального виконавця, уміння передбачувати вагомість і відповідальність за виконання прийнятих рішень. Василь Євдокимович при-

А за спиною терниста дорога, пам'ятна незабутніми випробуваннями, і чи не найпершим із них було перебування п'ятирічного Василя разом із матір'ю, братом, сестрою та іншою ріднею у лісах партизанської Корюківщини.

Ще в ті роки у Василя Євдокимовича починає формуватися твердий, цілеспрямований характер, в якому було вміння спілкуватися з людьми, доброзичливість. Як здібного організатора його обирають до комсомольських та партійних органів райкомів, обкому і ЦК Компартії України. За постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР, рішенням ЦК КПУ він направляється на службу в органи МВС України, де займається питаннями кадрового забезпечення органів внутрішніх справ, а згодом очолює Урядовий військово-кур'єрський зв'язок в Україні.

значається і успішно працює на посадах керівника Служби віце-прем'єр-міністра України з питань безпеки і надзвичайних ситуацій. Згодом очолює службу в.о. Прем'єр-міністра України.

За ініціативи Верховної Ради України у березні 1997 р. Указом Президента України Л.Д.Кучми створюється в державі Національне бюро розслідувань. Урядовим рішенням керівником апарату надзвичайно важливого правоохоронного органу в державі призначається Василь Устименко. За два роки плідної діяльності апарату НБР у повній мірі була підготовлена матеріально-технічна база. Згідно штатного розпису вивчено і підготовлено до призначення на посади особовий склад. Вирішені інші необхідні процедурні питання. Проте у березні 1999 року НБР в урядовій структурі перестало існувати.

Після того наш земляк запрошується Міністром МНС України очолити службу міністра, де залишається на посадах впродовж майже семи років при різних керівниках.

Долаючи сходинки державної служби, Василь Устименко весь час відчував в собі потяг до творчої, літературної праці. Перші матеріали друкувалися в Корюківській, Менській районних газетах, а також обласних, республіканських газетах і журналах та особливо в "Отчому порозі". Та настав час випробувати свої сили в більш вагомому жанрі. Одна за одною з'являються книги документальної прози. Та поки що вершиною літературного таланту В.Є.Устименка стала унікальна книга "Жукля" з історії рідного села на Чернігівщині. Ця історична документальна розповідь (до речі, обсягом більше 600 сторінок) привернула увагу не тільки земляків, а й Національної спілки краєзнавців України, яка нагородила автора вищою краєзнавчою премією імені Дмитра Яворницького.

Незабаром з'явилось його нове історичне дослідження "Звезди свій храм" про столітній трипрестольний Святопокровський храм у с.Жукля з нагоди його столітнього ювілею. Автору довелося чимало попрацювати в архівах, музеях, перечитати історичної літератури, узагальнити та донести зацікавленому, вимогливому читачеві виняткового змісту історичне дослідження єдиної такого роду культової споруди в Україні за архітектурними формами (креслення храму робилося Великим князем Петром Миколайовичем Романовим), здійсненої архітектором А.Є.Белогрудом.

Свої книги Василь Євдокимович презентує, безкоштовно вручає жуклянам, їхнім нащадкам, які проживають за межами села, в інших весях, передає до кожної бібліотеки сіл Корюківщини та райбібліотек Чернігівщини, друзям, бажаючим ближче пізнати Жуклю, її людей.

Щойно у видавництві "Етнос" вийшла нова історико-дослідницька праця Василя Устименка "Обов'язок. Звитяга. Честь". З історії Урядового військово-кур'єрського зв'язку та служби дипломатичних кур'єрів України з нагоди 20-ї річниці їх створення в державі. Нове дослідження автора вміщується в семи розділах, об'єднаних у понад п'ятсот сторінок тексту та історичних фотографій. Як вважає автор – тепер справа за читачем.

У Василя Євдокимовича живе щира синівська любов до Чернігівщини та України. Тому зовсім не випадково ось вже більше десяти років він очолює одне з найпотужніших відділень в Чернігівському земляцтві – Корюківське. Серед славних справ корюківських земляків у столиці – придбання комп'ютерної техніки, спортивного інвентаря, гуманітарної допомоги (одяг, взуття, кухонний посуд та чимало інших речей), завезення книг до бібліотек Корюківки, Жуклі, Наумівки, Олександрівки, Верховісся, Забарівки та інших населених пунктів.

Вагомою, пам'ятною справою корюківських земляків залишатиметься у пам'яті нинішнього і наступного покоління корюківчан, жителів багатьох населених пунктів району закладення з 2002 по 2005 рр. 10-ти гектарного яблуневого саду у с.Наумівка, на землях господарства громади з чарівною назвою "Злагода". У 2005–2006 рр. завезені і ви-

саджені земляцькі яблунки біля кожної школи району загальною територією 5 гектарів. До слова, поетеса Ольга Лантух написала цікавого вірша на честь земляцького саду, назвавши його "Садом Сонця і Любові".

Земляцькими яблунями обрамлена територія будинку одиноких ветеранів у смт. Холми, а також присадибні ділянки багатьох помешкань сіл Козилівки, Жуклі, Перелюба та інших.

Не можна не згадати ініціативу та активні дії Василя Устименка спільно з тодішнім народним депутатом України від північних районів Чернігівської області Олегом Петровим

щодо лобювання вирішення питання у Президента України, комітетах Верховної Ради України, в Уряді та Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій питання будівництва у м. Корюківка приміщення середньої школи №4 на 500 місць. Постанова Уряду з цього питання була прийнята у середині травня 2004 р., а вже 1 вересня того ж року, за три з половиною місяці силами підрозділів МНС України школа була збудована, учні почали навчальний рік у новозбудованому приміщенні.

Можна ще і ще називати його добродійства. Та для Василя Євдокимовича, як кажуть, всього того замало. Він активний член редакційної колегії газети "Отчий поріг", співавтор, упорядник земляцьких 6-ти книг-календарів (1990–2005 рр.)

Крім того, за дорученням ветеранів Міністерства з питань надзвичайних ситуацій разом з генералом внутрішньої служби України В.В.Дурдинцем чимало років Василь Устименко очолює громадську раду названого урядового органу в державі. Для усього знаходить час, всьому надає прискіпливу увагу, намагається підняти з глибини віків, мов шахтар Донбасу, незаймані пласти неосяжної історії Чернігівщини, Корюківщини та рідної йому Жуклі. В тому його натхнення та безмірне задоволення. З роси й води ювілярові.

Іван КОРБАЧ,
письменник

На зачині цієї зими йому виповнилося б сімдесят п'ять років. У такому віці перебувають іще, слава Богу, чимало його перевесників, із якими не раз і не двічі перехресувалося творчі й житейські шляхи, з якими вершилися помітні й рядові справи, покликані бути епізодами історії української літератури. І, здається, жоден із тих, кому довелося спілкуватися з Віктором Кавою, не зможе закинути йому найменшого докору за те, що чинив якість зло, обмовляв когось перед тодішніми можновладцями, навіть зневажливо судив про когось із суцільних – бо жив справді заради добра і творив його без показного галасу, не виставляючи на громадські аукціони власні заслуги.

А робити це в ті часи було ой як нелегко, особливо перебуваючи в епіцентрі літературного життя. І якби Віктор бодай раз продав душу дияволу та кинувся підтакувати публічно тодішнім можновладцям (а скільки ще серед нині суцільних метрів і сантиметрів літератури тих, хто першим рішуче кидався засуджувати колег по перу як не в пресі, то на засіданнях спілчанської президії, прирікаючи їх спершу на виключення зі Спілки, а згодом і на табірний безпросвіток), він би не уникнув справедливого осуду нащадків. Він просто чесно служив літературі, бо дуже рано, ще малим школярем, відчув потяг до неї, вона ж згодом стала чи не єдиним прихистком для ніжної, якоїсь майже дитячої душі.

На жаль, у нинішні абсурдні часи відбувається накопичення матеріальних благ, а от про реєстри духовної пам'яті краще не нагадувати. При цій нагоді хотілося б згадати, що сам Віктор Кава уже на схилі віку написав унікальну книгу документальних образків, у яких зафіксував епізоди часом несподіваних зустрічей із десятками знамих майстрів слова, сцени, живопису, таким чином вивівши їх на орбіту народної пам'яті. Але про нього самого варто нагадати сучасним читачам.

Народився Віктор Кава 1 січня 1937 року в селі Поділ Срібнянського району. То мальовнича лісостепова частина Чернігівщини, межева з Полтавщиною, а тому така багата на ярве зерно мови, на пісню й казку. Що природне оточення, а що домашнє середовище (обоє батьків були знаменитими педагогами, працювали згодом у великому селі Кобижча та старовинному містечку Бобровиця, під крилом якого лежали знамениті Павлом Тичиною Піски) стали інтелектуальним підґрунтям його творчості. Вона почалася для нього ще в школі, згодом окрилася в столичному Шевченковому університеті, де в ті роки ставали на крило десятки нині відомих поетів, прозаїків, котрі стали осердям так званого покоління шестидесятників. Віктор обрав для себе царину дитячої літератури, яку, як відомо, творити чи не найважче, бо треба зуміти зберегти в собі дитячу щирість, невинність, відкритість перед складним світом. Отак і з'явилися на світ десятки книг прози, які поступово завоювали своє оригінальне місце в літпроцесі. Маючи від природи якусь незахищену, надто тонку натуру, котра не позначається нахрапистістю у встановленні власного авторитету, він і в літературу входив обережно, без самотужки організованих публічних акцій. Але вже в світлих, дитинних оповідках із книжок «Прогуляний день», «Історія одного велосипедиста», згодом у повісті «Червона вулиця», «Так пахла тиша», «Будь обережна, Марійко» та багатьох інших В. Кава утвердився як самотужки майстер короткої прози, що творчо продовжив класичні традиції С. Васильченка, А. Тесленка, Ю. Збанацького та інших майстрів української літератури. Він і трудився до останніх днів життя над новими творами, де природньо жили малі герої, де чувся неповторний дух українського села, школи. І хоча нині його кращі твори, як і доробок десятків інших талановитих перевесників, відсутні суспільною байдужістю та сильними ліктями мо-

Жив заради добра

дернових спритників із ринковими замашками на задній план, віриться, що колись вони знову чаруватимуть нашу дівтору. В природі ніщо не зникає, просто в ній є різні пори якісного вертання в минувшину.

Як і в творчості, таким же осяяним добротою був Віктор Кава і в житті. Після навчання він працював довгі роки у видавництві «Веселка», що в ті часи подарувало дівторі сотні різноманітних книг. У ті ж роки творили неперевершені книги Віктор Близнець і Всеволод Нестайко, Григорій Тютюнник і Борис Комар, Микола Вінграновський і десятки інших майстрів, без яких нині не уявити нашу літературу. А що значить мати вдумливого редактора, кожен із письменників знає по собі.

Такою ж відданістю літературі наповнені й літа, коли В. Кава працював відповідальним секретарем комісії по роботі з молодими авторами Спілки письменників. Тоді з ним поруч формували майбутні літературні Микола Сом, Анатолій Качан, Павло Щегельський, для рецензування доробків залучалися десятки провідних письменників. Тоді наша Спілка була справді кузницею виховання молодого покоління, а в цій справі не обійдеш без принципової доброти, якою так щедро наділила природа Віктора Каву.

Коли ж почався навальний розпад структури Спілки письменників, який не завершився донині, різні її творчі підрозділи були згорнуті. Якраз тоді В. Кава пішов працювати в газету тоді усталеного, а нині розграбованого річкового флоту України «Водник». Згодом він запросив туди й мене. Ось там і довелося нам трудитися кілька років, пишучи про виробничі справи річковиків, нариси про кращих із них. Ми мали щастя бувати і в портах річок, і на теплоходах, спілкуватися з самим легендарним керівником і творцем флоту Миколою Антоновичем Славовим, болгариним за національністю, який добровільно самотужки вивчив українську мову й пристрасно привітав відродження незалежної України. Добре, що Господь забрав його до себе, аби не облилося кров'ю велике серце флотоводця від загиби колишнього могутнього річкового флоту.

Останні місяці життя Віктор Кава віддав газеті столичного Чернігівського земляцтва «Отчий поріг». Активно писав для неї, а паралельно творив книгу про відомого земляка Миколу Компанця, яку вже не встиг побачити. Був на роботі й того листопадового дня. Уже важко пересувався, здавало серце, але все одно рвався до товариства, до роботи. Свого часу відчайдушно ганяв м'яча на стадіонах чи пустирях, особливо коли всі бадьорі духом веселчані обідньої пори щедро поливали потом дніпровський схил біля Верховної Ради, а тут... Під вечір йому стало зовсім погано, довелося відвозити із Валентином Авдеєнком додому на авто. Він протяжно й сумовито дивився на нас, ніби хотів запам'ятати назавжди. А через кілька днів наполегливої боротьби за життя Віктора не стало.

Що ж, усі ми не вічні. Але вічності передаємо свій дух, зло чи доброту, посіяну в пам'ять. Згадуючи про Віктора Каву, не оминеш слова геніального Тараса Шевченка: «Раз добром зігріте серце вік не охолоне».

Леонід ГОРЛАЧ

Щоразу підсумкові збори Сосницького відділення задають тон у роботі на наступний рік. Так було й на останніх підсумкових, які розглянули: звіт про роботу в минулому році та план на наступний рік, перевибори голови, вибори делегатів на конференцію, заохочення тих, що відзначилися.

Добре допомагали керівнику відділення виконувати запла-новане активісти Михайло Давиденко, Микола Гнип, Микола Волощук, Галина Орехович, Леонід Савченко, Михайло Кашич, Микола Швед та інші.

На черговий п'ятирічний термін новим головою відділення обрано попереднього керівника.

Традиційно учасники зборів змогли завчасно ознайомитися зі звітом і проектом плану, а тому більше часу мали на обговорення зробленого та на те, що треба зробити майбутнього року. Були цікаві пропозиції.

Михайло Давиденко, який робить великий вклад у забезпечення виконання планових заходів відділення, вніс пропозицію щодо проведення роботи по вшануванню пам'яті жертв трагедії в с. Велике Устя, під час якої 04.02.1943 р. карателі спалили заживо 24 людини, серед яких було 5 дітей віком від 4-х до 6-ти років: дві Валі, два Васильки та Толик.

Олександр Тищенко, професор НТУУ «КПІ», якому наступного року виповнюється 80 років, просив зробити все, щоб пам'ятали про славний козацький рід Ліневичів з с. Чорнотичі.

Мова йде про військову людину, головнокомандувача військ на Далекому Сході в роки російсько-японської війни 1904–1905 рр. Миколу Ліневича.

Микола Петрович – із шостого покоління в родоводі, початок якому покладено сотником Карпом Ліневичем з сусідньої Волинки, що 1718 р. купив землі в Чорнотичах, заклавши основу майбутнього маєтку.

Народився Микола Ліневич 24.12.1838 р. в Чернігові. Його батько, Петро Григорович, працював столоначальником губернського правління. Підвищення в чині до надвірного радника дало право на спадкове дворянство, яке було йому надане 1854 р.

Він відомий не тільки як військовий діяч Росії, а й ще через свій заповіт він закарбував себе в історії великим благодійником. Помер 10.04.1908 р., поховали його з урочистостями в Санкт-Петербурзі на Никольському цвинтарі Олександроневської лаври.

Дотепер у Чорнотичах збереглися могили представників цієї родини. Вони знаходяться біля всім відомої Свято-Дмитрівської церкви, що збудована з дерева 1910 р. Там поховані: генерал-лейтенант Микола Ліневич (1855 – 1908 рр.), його батьки та дружина. Надгробки хоч і понівечені, але за могилами дбайливо доглядає отець Ярослав Пендак;

Микола Швед – полковник запасу, багато років віддав службі в лавах Радянської армії та Збройних Сил України, постійно оперативно реагує на найскладніші звернення з району. Після смерті матері, впродовж кількох років поспіль, його рідні не можуть вирішити елементарне питання стосовно правильності оформлення актів на земельні паї. Як результат, хтось безкоштовно користується землею, а про благодійництво не згадує;

Микола Волощук – академік, заслужений будівельник України, багато зробив добрих справ для земляцтва та рідного району. Після смерті матері з доброю метою передав земель-

ний паї в оренду фермерові. Цей фермер вже кілька років не розраховується за користування землею. Отримані кошти за оренду Микола Федорович мав намір спрямувати на ремонт приміщення Сосницького краєзнавчого музею імені Юрія Виногоградського.

Леонід Савченко – ветеран праці, котрий добре попрацював на благо держави і, незважаючи на те, що скоро буде мати 80 років, сьогодні один з активістів відділення, спробував розвіяти згадки земляків про невдачі в районі.

Як очевидець, він нагадав присутнім, що свого часу Сосниця мала шість храмів, з яких п'ять було зруйновано. Один з них сто-

яв саме на тому місці, де зараз адміністративний будинок райдержадміністрації та районної ради. На думку Леоніда Івановича, це місце прокляте і годі просто чекати на позитивні зрушення.

Він запропонував відновити відвідування району делегаціями земляків з метою передачі досвіду. Адже у відділенні багато досвідчених фахівців з різних галузей, в тому числі державного управління та місцевого самоврядування, в яких є чому почитися.

Вислухавши слушні пропозиції та зауваження земляків, збори ухвалили одностайне рішення – ще більше уваги надавати своїй малій батьківщині, добиватися, щоб у районі краще працювали над соціально-економічним і культурним розвитком, над збереженням малих сіл.

Також вирішено особливу увагу надати життю заходів щодо забезпечення виконання Указу Президента України від 24.11.2006 р. №998/2006 «Про вшанування пам'яті Олександра Довженка». Адже не секрет, що саме цей пункт був внесений Радою земляцтва від 28.03.2011 р. до Угоди про співпрацю Чернігівської обласної державної адміністрації, Чернігівської обласної ради, Ради товариства «Чернігівське земляцтво» у м. Києві на 2011 р., але з чиеїсь легкої руки видалений у Чернігові.

Не обминули увагою й постать благодійника, мецената Олександра Павловича Карпинського, завдячуючи якому з'явилися школа в Авдіївці та бібліотека в Сосниці. Наступного року авдіївці будуть святкувати сорок років, як вчать дітей у новому приміщенні школи, а бібліотека – свій 140-річний ювілей.

При обговоренні звіту та плану головному довелось побути в ролі арбітра та підтвердити те, що районна державна адміністрація разом з районною радою нового скликання продовжують традицію співпраці з земляцьким відділенням. У 2011 р. райдержадміністрацією та районною радою були підтримані ряд клопотань від земляцтва. Зокрема, ім'я Марка Федоровича Полторацького присвоєне Сосницькій дитячій музичній школі. Після завершення реформування медичної галузі ім'я Бориса Леонідовича Смирнова буде присвоєне медичному закладу району. Будинок, в якому народився та проживав видатний вчений-нейрохірург і санскритолог, буде передано у спільну власність Козляницької територіальної громади для створення в ньому меморіального музею.

Метою присвоєння імен було і є не тільки повернення земляків до сфери духовності, а й активізація представників сучасного бізнесу щодо благодійництва, меценатства у вигляді новозбудованих або відреставрованих закладів культури (клуби, бібліотеки), охорони здоров'я (лікарні, ФАПи і т.п.), духовності (собори, церкви).

Приклади вже є: після присвоєння імені Марка Федоровича Полторацького дитяча музична школа першою відчула благодійництво на собі; на кошти двох сестер з Рудні в їх рідному селі завершується будівництво церкви.

Олексій ОРЕХОВИЧ

Початок є більше, ніж половини усього.

Аристотель

Що ми знаємо про українські пересувні драмтеатри, які були створені в далекі тридцять роки для обслуговування трудящих і відіграли свою роль у збереженні та розбудові української культури? Вони практично пішли у більшості своїй у небуття. Залишилися тільки архівні списки та повідомлення преси про спектаклі, розповіді про акторів, які так і не сягнули мистецьких вершин у державному маєстаті. Як правило, народжувалися такі колективи на хвилі національного відродження України, коли чи не в кожному селі діяли свої драматичні гуртки, коли віра в щасливе майбутнє ще не кривою війною, коли не спала душа народу, не мертвіли душі талановитих митців із народу. Та, на щастя, чи не єдиним у всій Україні зберігся Ніжинський драматичний театр імені М. Коцюбинського.

Нині це давнє місто на Чернігівщині славне на весь світ кількома фетишами – вузом, який носить ім'я одного з найславніших випускників Миколи Гоголя, неповторними огірками та унікальним театром. До слова, сценічні традиції тут закладалися ще на початку XIX століття, коли в стінах гімназії вищих наук князя Безбородька виник аматорський театр, на сцені якого грали студенти М.Гоголь, Н.Кукольник, О.Данилевський, М.Прокопович та інші, що згодом стали письменниками, культурними діячами.

Наступну славу сторінку театрального життя Ніжина написала славетна землячка, перша народна артистка України Марія Заньковецька. На місцевій сцені уже широко відома артистка вперше з'явилася в 1876 році і відтоді грала у спектаклях театральних труп, які привозили сюди М.Кропивницький, М.Садовський, П.Саксаганський. Офіційне ж народження театру як професійного колективу випало на голодний 1933-й рік. Саме тоді в жовтні Чернігівський обласний відділ народної освіти оприлюднив постанову про організацію першого робітничо-колгоспного театру в місті Буринь нинішньої Сумської області. Очолив театр відомий актор і режисер Борис Лучицький, його підпомічником стала сестра, професійна актриса Анжеліка Лучицька. Лише в 1938 році театр перебрався до Ніжина, ніби виконуючи бажання М.Заньковецької утвердити сценічні традиції в цьому унікальному місті високої культури. Поступово розширювався репертуар, відгранювалася майстерність акторів, цьому сприяла участь у спектаклях таких видатних майстрів, як Амвросій Бучма, Наталія Ужвій, Оксана Петрусенко, Михайло Донець, Марія Литвиненко-Вольгемут, Іван Паторжинський. Росла популярність дещо нетрадиційного театру, що постійно мандрував до глядачів, практично в дорозі проводив репетиції й дивував мобільністю в роботі. Тому цілком природними були фантастично далекі гастролі ніжинців на Далекому Сході в 1939 році. 112 спектаклів і 15 концертів дали наші земляки воїнам армії, прикордонникам, місцевим жителям, серед яких більшість була вихідцями з України, а тому таким успіхом користувалися класичні п'єси «Лимерівна» й «Запорожець за Дунаєм», «Шельменко-ден-

ж краї почалася в лютому 1941 року, поблизу Тихого океану наших земляків застала й війна з німецькими загарбниками. Після переїзду до Новосибірська актори тішили душу пораненим у госпіталях, трудівникам на заводах і в колгоспах. І лише в кінці червня 1944 року

основна частина творчого колективу знову зібралася в рідному місті, щоб під орудою режисера І. К. Бровченка розпочати новий розділ своєї історії.

Був у ній мало не фатальний епізод, коли в березні 1948 року Рада Міністрів України ухвалила постанову про скорочення та об'єднання пересувних театрів. Тоді було закрито й п'ять таких мобільних колективів на Чернігівщині, а Прилуцький було приєднано до Ніжинського. Відбулося скорочення штату, припинилося державне фінансування. Довелося відмовитися від приміщення. Був скорочений репертуар. Театр опинився перед загрозою розпаду. І це після того, як ще були свіжі спомини про страшну війну, під час якої все-таки мистецтво виявилось потрібним народові! Забігаючи наперед, скажу, що нинішні умови так званого ринку не в новину митцям.

За десятиліття творчої роботи колектив театру виховав чимало чудових акторів, якими гордиться вся українська культура. Це, в першу чергу, Зінаїда Толстоградська, Володимир Ігнатенко, Порфирій Баклан, Дмитро Сулик, Дмитро Гайдабур, Валентина Білоусова, Поліна Пушкаренко, Катерина Пожидаєва, Михайло Гляровський, Микола Гончаров, Ганна Пашченко, Ганна Білецька, Людмила Мерва, Віталій Коваль та інші. Всі вони трудилися під духовним осіянням великої майстрині сцени Марії Заньковецької, яка, власне, й стала оберегом самого театру, котрий міг би давно повторити долю подібних творчих колективів і відійти в небуття.

КОЛИ НЕ СПИТЬ ДУША

щик» і «Ой, не ходи, Грицю»...

Друга тисячOVERСТА мандрівка в ті

Як і в кожного колективу, в Ніжинського театру були виховні події. В результаті одних (коли через нестачу коштів театр був змушений відмовитися від приміщення, коли провідне ядро колективу на чолі з Б. Лучицьким було практично забране в Чернігівський театр ім. Т.Г.Шевченка та інші) він міг просто припинити роботу. Але прийшли нові творчі сили, нові актори, які відразу ж отримали можливість розкритися на сцені сповна, режисери, котрим не доводилося ходити в статистах, і літопис знаходив своє продовження. Для того, щоб працювати й бути задоволеним від роботи в умовах пересувного театру – а це безкінечні поїздки, спектаклі просто неба чи в необладнаних клубах, перебої в мізерній зарплатні, власна побутова невлаштованість – треба бути мало не спартанцем. У всякому разі, патріотом колективу. Тому з таким задоволенням сприйняла громада Ніжина й передусім театральний колектив появу чудового стаціонарного приміщення неподалік від старого Графського парку, котрий знав ще юного Миколу Гоголя.

У вересні 2000 року директором театру став Юрій Муквич.

Корінний ніжинець, який почав робити успішну військову кар'єру (мав за плечима Вище Сумське артучилище, заочне навчання в Калінінградському технологічному інституті, армійську службу аж до звання майора), він змалку любив театр, а тому й потягнувся до нього. Скажу відразу, що згодом Юрій Миколайович успішно закінчив у столиці Національну академію керівних кадрів працівників культури, де здобув свіжі економічні знання. Та стан справ у рідному колективі був складним. Театр ще раніше отримав приміщення колишнього кінотеатру, зовсім непристосоване для сценічного дійства. Треба було шукати кошти на реконструкцію і водночас думати про репертуар, оскільки в тому ж 2000-му році до осені було поставлено всього один спектакль. А через рік ставилося вже 16 п'єс. Добре те, що був колектив односторонців, і навіть запрошені на окремі вистави іногородні актори тільки цементували творчу дружину ніжинців. Не було вихідних чи нормованих робочих днів, усі розуміли, що настав переломний період у долі театру. Саме тоді почав розкриватися не лише акторський, а й режисерський хист заслуженої артистки України Анні Соколенко.

Талановита актриса походить із Донбасу, але сформувалася як майстер сцени та режисер спершу в Дніпропетровському театральному училищі, далі в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтва в Києві. Отримала призначення до Чернігівського театру й відіграла в

ньому майже три сезони. Саме там її помітили львів'яни й запросили до ушлявленого театру ім. Марії Заньковецької. Сім років тривало академічне шліфування природного таланту, зіграно десятки ролей, були поїздки в європейські країни на гастролі, нарешті, саме там вона отримала звання заслуженої артистки України. Та був ще один зигзаг долі (цього разу сімейний, непоступливий чоловік Юрій Муквич переборює усі кар'єрні спокуси й завів її до рідного міста), і ось вона уже актриса місцевого театру, за ці роки встигла зіграти понад 80 ролей, а ще скеровувати колектив як художній керівник театру.

Доленосним же для всіх ніжинських театралів став 2001 рік. На Покровську ярмарку в місто прибула на чолі з головою Віктором Ткаченком делегація столичного Чернігівського земляцтва, в складі якої був і тодішній голова Верховної Ради України земляк Іван Плющ. У якийсь із моментів відбулася його розмова з міським головою Михайлом Приходьком. Зайшла мова й про єдиний на той час у всьому Радянському Союзі пересувний драмтеатр, у якого не було пристойного приміщення. Іван Степанович гаряче взявся за справу. І навесні наступного року колишній кінотеатр неспізнано змінився. Замість реконструкції з'явилися прибудови, змінилася сцена, де було враховано навіть акустичні особливості, які мають в Україні лише чотири театри. Інтер'єр театру набув святкового вигляду не гірше столичних. Отак у результаті підтримки столичних земляків театр здобув друге життя. Так на зорі становлення української державності в древньому місті з'явився духовний центр, якому можуть позаздрити й багато обласних міст. Відкриття зібрало велику многість ніжинців, яких вітали і Іван Плющ, і тодішній міністр культури Юрій Богущий.

Першою виставою в оновленому приміщенні була «Брехня» В. Винниченка. Цим самим колектив заявив про свою відданість основному курсу на українську класику й національну сучасну драматургію. Почалося привчання жителів міста до того, що в них постійно діє свій театр, що актори не мандрівні дяки, котрі лише вряди-годи ночують дома. Навіть посидіти в розкішному залі, залитому сяйвом сучасних світильників, розкіш для нерозбещених людей. А колектив акторів теж ніби відчув друге дихання через постійну увагу глядача. Нині щорічно випускається до десяти прем'єр. Погодьтеся, це і для обласного театру гарний показник. Загалом же в репертуарі театру нині 28 вистав – від української класики до сучасних п'єс зарубіжних авторів.

Заслуговує на увагу акторський колектив, основа будь-якого театру. Саме він продовжує творити сучасну історію освяченого іменем славної Марії Заньковецької театру. Керівництво відразу взяло курс на зміцнення родин, пам'ятаючи давній афоризм: «Міцна сім'я – міцна держава». Нині в театрі працює 21 сімейна пара, народжуються діти, зміцнюються традиції. Це дає свої відчутні результати – чи не вперше за багато десятиліть з'явилася

проблема зайвого квитка, зал заповнюється повністю на багато днів наперед. От що значить єдність змісту й форми!

Стосовно першого, то нині театр може вийти до найвишуканішої публіки з безсмертними спектаклями «Циганка Аза» та «Ніч під Івана Купала» М. Старицького, «Наталка Полтавка» І. Котляревського, п'єсою румунського драматурга М. Себастьяна «Безіменна зірка» та іншими. А яким ажіо-тажем користуються тематичні театральні концерти, дитячі спектаклі!

Мабуть, саме високий творчий авторитет ніжинців впливає і на рейтинги, в результаті яких з'являється чимало бажаючих запросити на гастролі. Колектив регу-

лярно виступає як в Україні, так і на берегах Білорусі й Росії. Ось і нині на часі гастрольна поїздка до Москви. А там висвітяться нові й нові зустрічі з глядачами інших країн.

Саме ця заангажованість приносить натхнення сучасним ніжинським акторам, надто молодим, для яких тут вихід на сцену навіть у головній ролі гарантований. Чим не школа для становлення таланту? І на рошують майстерність знані актори Андрій Буняєв, Людмила Савич, Олександр Крутько, Олександр Кардаш, Олександр Реп'ях, Юлія Губко, Марія Кожовкіна. Вони справді фанати театру. Для них не існує нормований робочий день, коли йде репетиція і щось ажніак не виходить, то й далеко за північ розходяться додому. Саме такий родинний дух і здатний народжувати справжні сценічні дива.

Якість роботи перевіряється особливо під час різних фестивалів, де працює авторитетне журі. Так, до 150-річчя українського театру виник єдиний у всій Європі фестиваль жіночої театральної творчості, до якого допускаються спектаклі з актрисою в головній ролі. Це теж данина славної землячці, як і підкреслення ролі жінки в сучасному українському суспільстві. На думку фахівців, ніжинці витримують найвищі вимоги, сягаючи академічного рівня.

Відповідає високим вимогам і робота режисерів, яких запрошують з інших театрів держави, своє бачення і в художника та завідуючих літературною й музичною частиною – театр мистецтво поліфонічне, інакше не можна досягти мети.

Часи нині круті, той же Ніжинський театр позбавлений державних дотацій, отже, треба заробляти самим. І це йому вдається завдяки адміністративному хисту генерального директора, заслуженого працівника культури Юрія Муквича, непогасному творчому горінню Алли Соколенко. Тому за всіма показниками ніжинці перебувають на першому місці, відтіснивши своїх колег із обласного центру. Вони вірять у завтрашній день, хоч, як каже Юрій Миколайович, за останні 11 років на постановку нових спектаклів не виділено жодної копійки. І доводиться шукати меценатів, завантажувати роботою свої виробничі цехи, як мовиться, викручуватися.

Що ж, якщо душа не спить, вічним буде високе мистецтво. Навіть якщо воно поціновується за залишковим принципом. Навіть коли театральний транспорт пережив молодість мало не в середині минулого століття. Навіть якщо зарплата актора доводить до сміху базарну торгівку.

Одне мені ясно після знайомства з глибокою історією унікального колективу,

якому незабаром виповниться 80 років, після перегляду спектаклів: Ніжинський театр цілком заслуговує на академічне звання. Це потрібне скоріше не акторам – потрібне усім нам.

Леонід ГОРЛАЧ

ЛІТОПИСЕЦЬ

4 січня 2011 року нашому землякові – відомому письменнику й науковцю, кандидату історичних наук, професору Київського національного університету культури і мистецтв, керівникові Менського районного відділення товариства "Чернігівське земляцтво" Миколі Ткачу виповнюється 70 років. Журналіст В.Я.Матяш взяв у ювіляра інтерв'ю для "Отчого порогу".

ЗЕМЛІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ

В. М. Миколо Михайловичу, розкажіть, де Ви народилися, хто Ваші батьки, як виростили в нелегкі повоєнні роки, як виходили у "великий світ"?

М. Т. Я народився недільного ранку в селі Сахнівка (з 1924 року – Ленінівка) тодішнього Березенського, а нині Менського району. Мої батьки були рядовими колгоспниками. Рід Ткачів походить з села Контотоп колишнього Городнянського повіту.

До колгоспу мій батько записався в голодному 33-му, аби вижити. Влітку 1941 року батька забрали на війну. З якої він так і не повернувся. Отож із батьком ми у цьому житті розминулися.

Мати походила з козацького роду, про що зберігся власноручний запис її батька, діда Марка Зубка, та архівні дані. У моїх батьків було четверо дітей. Найстарша Дуня померла в 1934-му. Старший брат Андрій 1931 р. н. – 1960 року оселився в Архангельську. За фахом – будівельник, захоплюється мистецтвом: пише вірші та пісні. Середній Михайло (Михась) 1937 р. н. – відомий письменник, мешкає в Чернігові. Він автор численних книг

прози, член НСПУ, очолює літературну спілку "Чернігів" та видає журнал "Літературний Чернігів". Ось таким є мій рід.

В. М. А як склалася Ваша доля в юності, де й коли отримали вищу освіту, науковий ступінь?

М. Т. У Сахнівці (Ленінівці) я здобув середню освіту. Потім навчався в торгово-кооперативному та технічному училищах в Чернігові. По закінченні останнього працював столяром на меблевій фабриці в Одесі. Звідти був призваний на строкову службу в Радянську армію. Після армії жив у Чернігові. У 1967 поступив і 1973 заочно закінчив Київський інженерно-будівельний інститут. По закінченню переїхав до Києва. У 1979 році одружився з Надією Данилевською, родом з Умані. І потім упродовж 13 років разом з нею перебував на так званих "творчих хлібах". Заробляли на прожиття самотужки, ремонтуючи разом з друзями сільські Будинки культури на Черкащині. У 1998 році мене запросив на роботу до Київського національного університету культури і мистецтв ректор Поплавський М.М., де працюю і нині на посаді професора кафедри. У 2003 році захистив кандидатську дисертацію на тему "Генезис основних персонажів української міфології" і отримав науковий ступінь кандидата історичних наук, пізніше – звання доцента.

В. М. А якими були Ваші перші кроки входження в літературу? Кого вважаєте своїм учителем? З ким із літераторів на перших порах спілкувалися? Коли і за яких обставин стали членом НСПУ?

М. Т. Моя творча і наукова діяльність почалася з захоплення словом. Перші спроби проявлялися ще в школі. Трохи більше захопився, перебуваючи на військовій службі. Тоді ж написав і перші художні нариси, друкуючи їх у армійській газеті. Підґрунтям для самовиховання найперше було те, що генетично я завжди відчував себе українцем. Друге це те, що в літературу ми входили разом із рідним братом Михайлом. Я писав вірші, а він – прозу. Першою своєю творчою перемогою вважаю вірш про матір, що 1969 року надрукував журнал "Ранок". 1972 року я підготував свою першу поетичну книжку й подав до видавництва "Молодь". Рукопис прорецензував поет Володимир Підпалый і рекомендував до видання. У приватній бесіді він порадив мені набиратися духу й мужності, передбачивши подальші перипетії з виданням книжки та й загалом у житті. Друга моя книжка мала назву "Відвідини матері". З цими двома книжками та рекомендаціями від І.Драча, В.Бровченка та Д.Мищенка я й подав заяву до СПУ. У квітні 1983 року одержав телеграму, що мене прийнято до Спілки письменників.

Щодо вчителів, то в поезії найбільше мені імponує творчість нашого геніального земляка П.Тичини. Ну, а спілкувався я на перших порах

теж в основному з літераторами чернігівцями. Пам'ятаю, як, приїжджаючи до Києва, я часто поспішав до будинку СПУ. Там на той час працював і відомий на сьогодні поет Л.Горлач. Якогось разу ми цілу ніч просиділи з ним у нього вдома за кавою та віршами. То була молодість.

В. М. Чимало наших земляків, читачів, шанувальників Вашої творчості вважають Вас надзвичайно серйозним українознавцем, етнологом. У цьому контексті розкажіть, будь ласка, про Ваші основні наукові праці, монографії тощо.

М. Т. Упродовж більше як 25 років я працюю над славетною пам'яткою "Слово о полку Ігоревім". Результатом цієї роботи стало кілька видань. Зокрема, моя монографія "Пахощі Боянович слів"(1996), "Слово о полку Ігоревім" – твір реконструйований і записаний українською абеткою (1998) та перший в Україні і світі словник-довідник "Слова о полку Ігоревім", укладений на основі українських писемних та фольклорних джерел. А на основі "Словника" – реконструкція українською абеткою тексту та відповідний переклад "Слова о полку Ігоревім" сучасною українською літературною мовою. Книжка побачила світ у 2006 році накладом 50 примірників. Друге видання цієї книжки накладом 1000 примірників видало видавництво "Перун" за спонсорської підтримки земляка А. М. Пінчука 2008 року. Крім тексту "Слова", я видав ще низку історичних досліджень.

В. М. Ви людина багатогранна. Очевидно, завдяки цьому Вам вдалося вдало поєднати поетичну та наукову творчість. Чи не розповілі б Ви читачам "Отчого порогу", завдяки чому Ви реалізували себе в поезії та й загалом у житті?

М. Т. У 2002 році вийшла п'ята моя поетична книжка "Не оскверниш, душе моя, у слові" та наукова монографія "Володимирові боги". У 2003 році я, за ініціативою дружини, уклав книжку віршів, у яких так або інакше постає образ матері. Книжка вийшла під назвою "У світлі неба". Моя сьома поетична книжка вийшла під назвою "Непочата вода". Це моя знакова книжка. Більшість віршів у цій книзі є медитативними.

В. М. Більше 10 років Ви очолюєте Менське відділення товариства "Чернігівське земляцтво". Ось і цього року Вас знову перебрано на керівника відділення. Що для Вас земляцтво?

М. Т. Я щиро вдячний моїм землякам, які довірили мені цю непросту громадську роботу. Одночасно, спілкуючись, відчуваєш і користь своєї праці, й відчуття виконаного обов'язку. За ці десять років нам вдалося разом з земляками в Києві й на Менщині зробити надзвичайно багато корисних справ. Мені імponує й те, що в земляцькому товаристві немає політики. Тут ми всі рівні й однакові – рідня. І це найважливіше.

В. М. Традиційне запитання: які Ваші подальші творчі плани, над чим працюєте, на які Ваші книжки можна сподіватися ближчим часом.

М. Т. Планів багато. А як їх зреалізувати, це вже інша розмова. Я вже казав, що видав лише 50 примірників запису українською абеткою відомої рукописної пам'ятки "Остромирова евангелія". У видавництві "Пульсари" підготовлено проєкт видання моєї праці в повному обсязі з поданням оригіналу тексту та перекладу українською мовою. Це потребує чималих коштів, а їх у мене, на жаль, нема. Не видано поки що й згаданого посібника "Дідова полиця". А там до 500 сторінок. Планую також перевидати зі значним доповненням і словник "Слова о полку Ігоревім". У планах і видання чергового збірника записаних нами з Надією Данилевською українських народних пісень. А ще ж і збірники поезії. Є в мене й прозові твори. Та й публіцистика досі не видавав окремим виданням. Ну, а творчість – вона завжди незглібима й потаємна.

В. М. Творчих Вам удач. З роси й з води, як кажуть у народі.

Віталій МАТЯШ

БЛАГОВІСТ НАД СЕЙМОМ

Довгоочікувана подія сталася в Батурині 19 листопада. При церкві Покрови Пресвятої Богородиці відкрився центр дитячої творчості, який очолив предстоятель цієї церкви отець Роман.

Саму церкву було збудовано в 2008 році за благодійні кошти в основному української діаспори за благословенням Патріарха Київського і всієї України-Руси Філарета. За три роки потому за активної позиції самого отця, який зумів знайти меценатів, згуртувати навколо самої ідеї багатьох небайдужих людей, стало можливим облаштування напівпідвального приміщення церкви для центру. Основний внесок на облаштування центру зробила засновник та головний виконавчий директор фірми «Орізон Кепітел» Наталія Ярьсько. Багато праці вклали самі парафіяни – староста парафії, художник-дизайнер за фахом, С.В.Тинкалюк, столяр М.А.Откидач, В.Лисенко, О.Олексюк та інші. Сприяли процесу голова Бахмацької райдержадміністрації О.І.Доба та голова Бахмацького районної ради М.М.Булах.

Чин освячення центру здійснив єпископ Чернігівський і Ніжинський Іларіон. Він же передав вітання всім, хто створив цей центр, від Святійшого Патріарха Київського і всієї України-Руси Філарета, а також нагороди від Української православної церкви (КП) за заслуги у відродженні духовності та створенні Української помісної православної церкви.

Наталія СЕРДЮК,
завідувач відділу науково-просвітницької роботи
Національного історико-культурного
заповідника «Гетьманська столиця».
Фото Інни МОЗГОВОЇ

17 грудня в Талалаївці відбулася знакова подія – відкриття храму на честь великомучениці Варвари. В цей же день група земляків, що мешкає в Києві, за підтримки свого очільника П.Кривоноса вирішила своєю присутністю не лише підтримати цей урочистий захід, а й продовжити його, оскільки Божа служба відбувалася зранку, а зустріч земляків – з 13 години.

Щира й тепла зустріч з талалаївчанами

Уже традиційно протягом десятиліття районній бібліотеці подаровано черговий випуск «Бібліотеки альманаху «Вітряк» (Вип. 4) та книги з особистої книгозбірні І.Забіяки (чого лише варто 11-томне видання М.Грушевського «Історія України-Руси», твори В.Гюго та ін.). Кульмінаційним моментом зустрічі було вручення настоятелю храму Вікторові ікони Божої Матері «Всецариці» В.Барановим та І.Забіякою.

Неабияким подарунком стали виступи Ірини Головач та Руслани Лоцман. Скрипка та чарівний голос учениці Ніни Матвієнко завоювали глядачів, викликали вогники в очах, усмішки на обличчі.

Не залишила байдужими талалаївчан і заочна зустріч з Б.Харитоновим – перегляд про нього фільму. Букет артистів української естради, що вітали метра з нагоди його 75-річчя, ніби робили це на сцені Талалаївського районного Будинку культури, а сам Борис Степанович приймав вітання. Власне, цим переглядом і завершився своєрідний тур його по краю Прилуцького осередку.

У ролі ведучого був І.Забіяка. Від місцевої влади опікався завідувач культури С.Копилов.

Іван ШАПОВАЛ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ історико-краєзнавчої книги «Не бував ти у наших краях»

Останнього дня осені в центральній районній бібліотеці Бобровиці відбулась давно очікувана подія – презентація історико-краєзнавчої книги «Не бував ти у наших краях!».

Серед запрошених були: представник обласної державної адміністрації В.С.Сидоренко; голова районної державної адміністрації І.А.Захарченко, голова райради О.Д. Шапченко, завідувач відділом культури РДА М.П.Герасименко; делегація Бобровицького районного відділення Чернігівського земляцтва у складі голови – А.М.Пінчука та активістів П.П.Кононенка, Д.А.Головка, І.Д.Сидоренка, В.І.Костюка та Н.С.Голоти; учителі української мови і літератури, бібліотекарі, лауреати конкурсу «Добринь тобі, Україно моя!», журналісти.

Початком слугував прекрасний виступ жіночого ансамблю РБК з віночком українських пісень. З вітальним словом виступили очільники району. Присутніми був тепло зустрінутий виступ упорядника – редактора Дмитра Головка, який розповів про колективну роботу над монографією. Андрій Пінчук у своєму виступі подякував всім, хто долучився до збору матеріалів для книги. Академік

Петро Кононенко акцентував увагу на важливості пізнання історії свого краю, роду, держави. Іван Сидоренко зауважив, що за межами формату книги залишається дуже багато історико-краєзнавчого матеріалу. Розповів про маловідомі факти історії Бобровищини. Василь Костюк, як видавець, поділився спогадами про робочі моменти видання книги, відзначив особливо уважне ставлення працівників видавництва до її створення. Надія Голота звернулась до вчителів та бібліотекарів з пропозицією проведення літературних читань та бібліотечних уроків з використанням вміщених у книзі матеріалів.

Нікого не залишили байдужими емоційно прочитані поезії Олександрю Данилевською, Світлавою Капертею, Світлавою Скрипкою, Марією Герасименко.

В процесі обговорення першого видання було висловлено багато конструктивних пропозицій, які, безумовно, спонукають до продовження пошукової роботи і створення другого, доповненого видання.

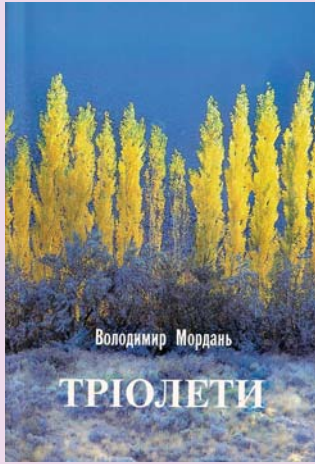
Особливий колорит у проведеному презентації книги додало вдале ведення заходу завідувачою Бобровицької ЦБС Л.І.Циби.

Надія ГОЛОТА

Співець Поліського краю

Хоч відомий поет Володимир Мордань народився в селі Новосельському на Сумщині, за духом своїм і за відвертою любов'ю до Сіверщини належить Ніжину – саме там він вчився в знаменитому Гоголівському вузі. Там же формувався і як тонкий лірик, регулярно відвідуючи літературну студію.

Нині він має у своєму доробку книги поезії, віршів та казок для дітей, чимало талановитих музичних творів. Словом, Володимир Григорович зустрічає своє поважне 75-ліття вагомим доробком, який давно уже став питомою часткою української культури. Підтвердженням цих слів можуть послужити і дзвінки, на диво чисті тріолети.

ТРІОЛЕТИ

Відходять друзі і знайомі
За невідому досі грань.
Остання крапка, а не кома.
Відходять друзі і знайомі.
На потойбічному поромі
Пливуть до пристані

процань.
Відходять друзі і знайомі
За невідому досі грань.

Синиця дзвонить за вікном:
Пора, пора вставати.
Зоря ранкова над селом.
Синиця дзвонить за вікном.
Хоча обкутані ще сном
Кутки моєї хати,

Синиця дзвонить за вікном:
Пора, пора вставати.

Село поволі вибуває.
Дверми командують замки.
Вже менше ластівок вертає
В моє село, що вибуває.
Що станеться із рідним
краєм,
Як висохнуть річки й садки?
Село поволі вибуває.
Дверми командують замки.

На мить спинилися
в Батурині,
Лише на мить.
А небо хмарами нахмурене.
На мить спинилися
в Батурині.

Столиця, знищена
тортурами,
З віків болить.
На мить спинилися
в Батурині.

Лише на мить.

Перед мною, перед мною
Хмара обрїй огорта.
Розминулися з тобою.
Перед мною, перед мною
Йдуть в кошару чередою
З вигону мої літа.
Перед мною, перед мною
Хмара обрїй огорта.

Земля і люди Миколи Ткача

У криниці української
історії
точиться сльозою око
Богдана.
Невтомні копачі глибинних
джерел
намагаються вловити ту
сльозу.
А вона стікає по лезові
шаблі
і вивопнює криничний
простір,

оточуючи блакиттю
жовток українського сонця.
Смерть сватається до
старого гетьмана.
Вона не вродливіша за
Гелену,
і не спокусливіша за
попередницю.
Але, знесилений
московською отрутою,
він не годен відмовити їй.
А сльоза точиться з прозорого
ока гетьмана,
стікаючи по лезові шаблі.
І не схвати гетьману
зброю

до піхов,
допоки пектиме серце
отрута.

Гойдаю слово, скупане в
Дунаї.
А воно звисило дві літери
із яворової коліски
й дивиться на крилатий
місяць,
що спускає на святу землю
одну по одній срібні
сніжинки,
виглядаючи з-за обрїю
молоду зорю,
яка ось-не-ось нестиме
хрещеним вечерю.
Тільки я цього разу
не понесу вечері своїм
хрещеним –

допізна гоїдатиму під
серцем,
скупане в Дунаї слово моє.
Аж доки сховається в
теплу рукавицю
патлатий сон.
І всі родичі до сьомого
колїна
зберуться коло слова мого
на Нову Раду.

Кохана, я прийшов до тебе
знову.
Приніс у серці, як велить
життя,
любові цвіт і думи ясенові.
Лиш не приніс ні тині
каяття.
Даруй мені, що знав чужі я
руки,
чуже волосся і чужі вуста.
Стрїчай мене, як рідного,
з розлуки,
і не кори мовчанням за
літа.
Дивлюся на твою жіночу
вроду
і думаю: який же я
щасливий,
що знову буйство в грудях
колобродить,
що маю душу – як весняні
зливи.

Ніхто за нас в цім світі не
відллюбить,
не відквітує молодю в гаях.
Допоки паленіють спрагло
й дивиться на крилатий
губи,
допоти вірю в те, що ти моя.
Цілуй мене. Без сорому.
На людях.
Нехай язик у заздрих
заболить.
Цілуй до щему, до натоми
в грудях,
до – без кінця. Бо так
життя велить.

Микола ТКАЧ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.
За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних
реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Леонід Коваленко.
Комп'ютерний набір Леонід Коваленко.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.